

Beethoven in de sloppen

tekst en beeld Eva de Vries

Bij klassieke muziek wordt al snel gedacht aan chique zalen en muzikanten in stemmig rokkostuum. Toch gaat dit niet altijd op. In Korogocho, een sloppenwijk in Nairobi, speelt ieder weekend het orkest Ghetto Classics. Tientallen kinderen vergeten zo voor even de moeilijke wereld om hen heen en gaan helemaal op in de muziek.

Tussen het stenen muziekgebouwtje en een omheind voetbalveld speelt Miquel (14) op de tuba. Achter de muur van golfplaten strekt een enorme vuilnisbelt zich uit. Luid kraaiende maraboes cirkelen over het afval. Hier en daar stijgen rookpluimen op. Een groter contrast is bijna niet denkbaar. „Ik houd van het lage en krachtige geluid”, vertelt hij. „Over tien jaar wil ik mijn eigen tuba hebben.”

We zijn op het terrein van de

St. Johnskerk, een arenavormig gebouw met kleurrijke Bijbelse muurschilderingen. De kerk bevindt zich midden in Korogocho, een sloppenwijk in Nairobi waar tussen de 150.000 en de 200.000 mensen wonen. „Opeengepakt van schouder tot schouder”, betekent Korogocho in het Swahili.

In 2008 begon de Keniaanse zangeres en klassieke muzikliefhebber Elisabeth Njoroge hier Ghetto Classics. Het groeide van veertien zingende kinderen tot een orkest van tachtig muzikanten. Volgens Njoroge is het allesbehalve makkelijk om hier op te groeien. Er heerst extreme armoede, er is veel misdaad, alcohol en drugsmisbruik, hiv en aidsbesmettingen en huiselijk geweld. „Muziek maken geeft deze kinderen de kans om even met iets leuks bezig te zijn, problemen te vergeten en op een veilige plek leeftijdsgenoten te ontmoeten.”

Grote familie

Het oefenen gaat er stevig aan toe. Het begint al vroeg in de middag als de muzikanten zich naar de „muziekkamer” in de kerk haasten, waar de instrumenten veilig liggen opgeborgen. Eén voor één worden de violen, saxofoons en cello's naar de lege

kerk gebracht. Het oefenen kan beginnen. Vriendinnen Lewinsky (18) en Linet (17) spelen de eerste noten op de klarinet. „Iedere week kijk ik hiernaar uit. Als we samen muziek maken voelt het alsof we één grote familie zijn”, zegt Linet glimlachend.

Njoroge is ervan overtuigd dat muziek maken de kinderen ook op de lange termijn helpt. Het zorgt ervoor dat ze beter met de uitdagingen in hun leven kunnen omgaan. Ze ontdekken hun

talenten, krijgen zelfvertrouwen, leren samenwerken in een team en kunnen zich op school beter concentreren.

„Als je een instrument kunt bespelen, dan kun je het leven aan, dat geloof ik oprecht”, zegt ze. Esther Wendy (13), een tenger meisje met twinkellende ogen in een felblauwe jurk, laat zien dat Njoroge gelijk heeft: „Als ik mijn dwarsfluit goed beheers, dan denk ik dat ik meer dingen kan leren. Het aller-

liefst wil ik later dokter worden.”

Aan de andere kant van de hekken is het chaos alom. Geiten steken mekkerend over, langs de kant van de weg worden auto-onderdelen, kleding en „chapati's” (een soort pannenkoeken) verkocht en we worden bijna omvergereden door een toeterende „boda boda”, een motortaxi.

Terwijl een aantal muzikanten me rondleidt in Korogocho, vertellen ze waarom muziek zo belangrijk voor hen is. „Het zorgt ervoor dat ik iets te doen heb. Zonder mijn viool zou ik waarschijnlijk hier op straat rondhangen, net als de meeste jongens van mijn leeftijd”, vertelt Julius (18).

Ook Nelson (16) voelt zich gelukkiger sinds hij cello speelt. Maar zijn ambities reiken verder: „Ik wil de beste cellist van de wereld worden en in het buitenland optreden.” Zijn vriend Daniel (17) was onzeker voordat hij klarinet speelde. „Ik was nooit echt goed in iets, maar nu heb ik een talent ontdekt. Ik voel me sterk als ik speel.”

Goaaal!

De hele middag wordt er geoefend in kleine groepjes in verschillende ruimtes op het terrein. In een lokaal met uitzicht op de vuilnisbelt nemen de strijkers toonladders door. Opnieuw en opnieuw. Op de begane grond spelen de blazers hun partij. Af en toe schettert het geluid van het voetbalveld tussen de noten door: „Goaaal!” Rond vier uur komt iedereen samen in het midden van de kerk. Hier wordt de hele dag naartoe gewerkt.

Onder de gepassioneerde begeleiding van dirigent Brian, een van de eerste leden van het orkest, spelen ze onder meer stukken van de Duitse componist Hans Zimmer en nummers van de Zuid-Afrikaanse zangeres Miriam Makeba. Geconcentreerde gezichten turen naar de bladmuziek op de standaarden en de energie is voelbaar. Hier doen ze het voor.

Njoroge kijkt toe, zo nu en dan klapt ze in haar handen en steekt ze lachend haar duim omhoog. „Over twee weken treden ze op tijdens het internationale jazzfestival in Nairobi. Zo zie je maar, dit project brengt hen op plekken waar ze anders nooit zouden komen.”

Aan het einde van de dag komen alle muzikanten samen om in het orkest te spelen.

Invloed van muziek op kinderen

Verschillende wetenschappelijke onderzoeken hebben bewezen dat muziek een positieve invloed heeft op de intelligentie en sociale vaardigheden van kinderen. Gezamenlijk musiceren versterkt daarbij het groepsgevoel en de discipline. Bovendien leidt dit tot een positiever zelfbeeld. Volgens hoogleraar klinische neuropsychologie Erik Scherder heeft muziek ook een positief effect op de werking van hersenen: „Neuroloog Gottfried Schlaug heeft aangetoond dat bij kinderen die musiceren de verbindingbalk tussen de beide hersenhelften groter wordt. Die hersenhelften gaan daardoor beter met elkaar communiceren, en dat is ongelooflijk belangrijk.”

Julius (18): „Zonder mijn viool zou ik waarschijnlijk hier op straat rondhangen, net als de meeste jongens van mijn leeftijd.”